

แบบการเสนอผลงาน
(ระดับชำนาญการ และระดับชำนาญการพิเศษ)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลบุคคล/ตำแหน่ง

ชื่อผู้ขอประเมิน

นางสุพรรณิ ป้องศรี

ตำแหน่งปัจจุบัน

นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งปัจจุบัน ทำหน้าที่หัวหน้าหน่วยจัดการต้นน้ำน้ำเค็ม ตำบลปึงหลวง อำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน

ตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง

นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง

- ปฏิบัติงานที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญและประสบการณ์ เพื่อจัดทำ ควบคุม ทดสอบ วางแผนหรือการปรับปรุง ข้อเสนอ แนวทางการดำเนินงาน ติดตามประเมินผลเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนางาน ควบคุม ดูแลการปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการ
- ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ข้อมูล ติดตามประเมินผลและตรวจสอบ รวมทั้งพัฒนาเอกสารวิชาการ เพื่อพัฒนาทางวิชาการให้มีคุณภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น
- ให้บริการวิชาการ เผยแพร่องค์ความรู้ สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและวิธีปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ
- กำหนดนโยบายในการปฏิบัติงาน ติดต่อประสานงาน วางแผน ส่งเสริม ควบคุม ดูแล ตรวจสอบและให้คำปรึกษา แนะนำ ปรับปรุงแก้ไข แก้ปัญหางานที่ขัดข้องให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่กำหนด

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

1. เรื่อง การตรวจวัดปริมาณน้ำท่าในลำห้วยจานเพื่อการจัดการน้ำของหน่วยจัดการต้นน้ำน้ำเค็ม ตำบลปึงหลวง อำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน

2. ระยะเวลาที่ดำเนินการ 1 พฤษภาคม 2566 – 30 เมษายน 2567

3. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

ลุ่มน้ำ หมายถึง พื้นที่หน่วยหนึ่งซึ่งครอบคลุมลำน้ำธรรมชาติเพื่อทำหน้าที่รวบรวมน้ำให้ไหลลงสู่แม่น้ำหนึ่ง พื้นที่ลุ่มน้ำแต่ละแห่งจะมีขนาดไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิศาสตร์และวัตถุประสงค์ในการจัดแบ่งพื้นที่เพื่อการบริหารจัดการ เป็นนิยามที่สำนักงานกฤษฎีกาได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการน้ำแห่งชาติในปี พ.ศ.2546 ขึ้น

ลุ่มน้ำ หมายถึง หน่วยของพื้นที่หนึ่ง ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำโดยเฉพาะ มีขนาดตามความต้องการของแต่ละบุคคลและประเภทของการศึกษา (เกษม จันทรแก้ว, 2539) ซึ่งมีบทบาทสำคัญคือการให้น้ำ และการควบคุมการพังทลายของดิน

ป่าต้นน้ำ หมายถึง ป่าธรรมชาติที่ปรากฏอยู่บริเวณพื้นที่ต้นน้ำลำธาร ซึ่งโดยทั่วไปเป็นพื้นที่ที่อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล 700 เมตรขึ้นไป และ/หรือเป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ และ/หรือเป็นพื้นที่ที่อยู่ในชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ (Watershed Classification) ชั้นที่ 1 และ 2 ตามมติคณะรัฐมนตรี ชนิดของป่าไม้ที่มักจะพบเห็นในบริเวณพื้นที่ต้นน้ำ ได้แก่ ป่าดิบเขา ป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้ง ป่าเบญจพรรณและป่าเต็งรัง และจะพบป่าสนเขาเป็นพื้นที่ขนาดเล็กกระจายตัวอยู่เฉพาะบริเวณสันเขาและไหล่เขาที่ที่ดินต้น เป็นพื้นที่ตอนบนของกลุ่มน้ำ (Head Watershed) อยู่บนพื้นที่สูง มีความลาดชันเป็นแหล่งที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ มีความสำคัญต่อองค์ประกอบ บทบาท และหน้าที่ของระบบนิเวศที่เปราะบาง หากถูกทำลายหรือเสื่อมสภาพ ย่อมเกิดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมได้ง่ายและรุนแรงเป็นการยากที่จะฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพเดิม การฟื้นฟูระบบนิเวศต้นน้ำ เป็นการจัดการพื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมให้มีศักยภาพในการฟื้นตัวเองได้ตามธรรมชาติ เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินลดปริมาณน้ำไหลบ่าหน้าดิน เพิ่มการซึมของน้ำผ่านผิวดิน ให้พื้นที่ต้นน้ำที่ได้รับความเสียหายกลับคืนสู่สภาพดั้งเดิมและกลับสู่ขบวนการจัดการโดยธรรมชาติ ให้พื้นที่ป่าต้นน้ำสามารถตอบสนองความต้องการด้านปัจจัยสี่แก่ชุมชนอย่างยั่งยืนและสมดุล การบุกรุกทำลายป่าต้นน้ำและการใช้ประโยชน์ที่ดินบนพื้นที่ต้นน้ำทำให้ความสามารถในการดูดซับ เก็บกักและระบายน้ำให้กับพื้นที่ลุ่มน้ำเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้น้ำป่าไหลหลากและอุทกภัยในช่วงฤดูฝน รวมถึงปัญหาการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง

น้ำท่า หมายถึง น้ำฝนที่ตกลงในพื้นที่รับน้ำ แล้วซึมเข้าสู่ดินไหลลงสู่แม่น้ำลำธาร คลองธรรมชาติหรือที่ลุ่ม น้ำท่าที่ไหลในลำธาร คือส่วนที่เป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นจากพื้นที่ลุ่มน้ำ เกิดขึ้นจากการตกสะสมของฝนบนพื้นที่ต้นน้ำ ปริมาณและการกระจายของฝนที่ตกในแต่ละพื้นที่จะเป็นตัวนำพาน้ำให้กับพื้นที่ต้นน้ำ โดยแต่ละพื้นที่จะมีฝนตกไม่เท่ากัน ทั้งปริมาณและการกระจายตัวตกในช่วงระยะเวลาที่ต่าง ๆ กันของรอบปี ทำให้ปริมาณและลักษณะการไหลของน้ำท่ามีความแตกต่างกัน หากพื้นที่ต้นน้ำแห่งใดมีฝนตกจำนวนมากและหลายเดือนติดต่อกันย่อมส่งผลให้น้ำท่าไหลในลำธารประมาณมากตลอดทั้งปี ในส่วนของป่าไม้หรือพืชคลุมดินประเภทต่างๆ จะทำหน้าที่แบ่งน้ำฝนที่ตกลงมาแต่ละครั้งออกเป็นน้ำไหลบ่าโดยตรงซึ่งเป็นน้ำผิวดินที่ไหลสู่ลำห้วย และน้ำไหลใต้ดิน ไม่ว่าจะเป็นชนิดของป่า พืชพรรณที่ปกคลุมและลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน พื้นที่ต้นน้ำแห่งใดมีป่าไม้ปกคลุมอย่างหนาแน่นและมีหลายชั้นเรือนยอด พื้นที่ต้นน้ำแห่งนั้นย่อมจะมีน้ำท่าไหลในลำธารค่อนข้างสม่ำเสมอตลอดทั้งปี ถ้าพื้นที่ต้นน้ำมีการปกคลุมพื้นดินมาก แต่มีจำนวนชั้นเรือนยอดน้อย พื้นที่ต้นน้ำแห่งนั้นจะมีน้ำท่าไหลในลำธารเฉพาะในช่วงฤดูฝนและมักจะไหลอย่างรุนแรงและรวดเร็วในช่วงเวลาที่มีฝนตกหนัก แต่ถ้าพื้นที่ต้นน้ำแห่งนั้นมีการปกคลุมพื้นดินน้อยและ/หรือมีจำนวนชั้นเรือนยอดน้อย น้ำท่าที่ไหลในลำธารจะเกิดขึ้นเฉพาะช่วงที่มีฝนตกเท่านั้น ต่อจากนั้นลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่นั้นๆ จะรับช่วงต่อเพื่อทำหน้าที่ควบคุมลักษณะการไหลของน้ำผิวดินเช่น ความเร็ว อัตราการไหล ปริมาณน้ำในแต่ละช่วงเวลา รวมถึงชนิดและความลึกของดินที่ทำหน้าที่ควบคุมการเคลื่อนตัวของน้ำใต้ผิวดิน ดังนั้น ป่าแต่ละชนิดที่อยู่บนพื้นที่ต้นน้ำย่อมสามารถใช้เป็นตัวชี้วัดหรือบ่งบอกถึงปริมาณและลักษณะการไหลของน้ำท่าจากพื้นที่ต้นน้ำแห่งนั้นๆ ได้

4. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินงาน และเป้าหมายของงาน

พื้นที่ป่าต้นน้ำมีความสำคัญ เป็นแหล่งรองรับ กักเก็บ ระบายและควบคุมการไหลของน้ำฝนสู่ ลำห้วย ลำธารและแม่น้ำ และมีความจำเป็นต้องอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำให้คงความอุดมสมบูรณ์ในส่วนที่เป็นป่าที่สมบูรณ์อยู่แล้วจำเป็นต้องมีการอนุรักษ์ให้คงความสมบูรณ์อย่างต่อเนื่องและเข้มงวด พื้นที่ป่าต้นน้ำที่ไม่มีสภาพป่าหรือเสื่อมสภาพไปแล้วจะต้องดำเนินการฟื้นฟูอย่างเร่งด่วน การบุกรุกทำลายป่าต้นน้ำและการใช้ประโยชน์ที่ดินบนพื้นที่ต้นน้ำ ทำให้ความสามารถในการดูดซับ เก็บกักและระบายน้ำให้กับพื้นที่ท้ายน้ำมีการเปลี่ยนแปลง การศึกษาครั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงพื้นที่ต้นน้ำให้น้ำท่ากับลำธารเป็นจำนวนเท่าไรเพื่อใช้ประกอบการบริหารจัดการน้ำในฤดูแล้ง

พื้นที่ต้นน้ำหน่วยจัดการต้นน้ำน้ำเค็ม จังหวัดน่าน ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าฝั่งขวาแม่น้ำน่านตอนใต้ มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 68,830 ไร่ (อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ 62,930 ไร่ ป่าสงวนแห่งชาติ 5,900 ไร่ อื่นๆ 0.20 ไร่) หรือ 110.13 ตร.กม. ประกอบด้วยพื้นที่ต้นน้ำชั้นที่ 1 พื้นที่ต้นน้ำชั้นที่ 2 และพื้นที่ต้นน้ำชั้นที่ 3 สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นภูเขาสูงชันบริเวณด้านทิศเหนือลาดชันไปสู่อีสานได้ ความลาดชันระหว่าง 25 - 70 เปอร์เซ็นต์ มีที่ราบที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูกและทำการเกษตรเล็กน้อยบริเวณตอนใต้ของพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่อยู่บริเวณสองฝั่งของลำห้วยน้ำเค็ม ระดับความสูงของพื้นที่อยู่ระหว่างความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางตั้งแต่ 200 - 1,728 เมตร มีแนวสันเขาของดอยแปรเมืองเป็นแนวแบ่งเขตระหว่างจังหวัดแพร่และจังหวัดน่าน มีแม่น้ำน่านเป็นแนวกั้นระหว่างจังหวัดอุตรดิตถ์และจังหวัดน่าน มีลำธารและลำห้วย เช่น ห้วยต้นงูน ห้วยเค็มบก ห้วยลาด ห้วยปลาตุก ห้วยจางน้อย ห้วยจาง ห้วยน้ำกิน ฯลฯ ไหลลงลำห้วยน้ำเค็มก่อนไหลลงสู่ลำห้วยสาขาชื่อลำห้วยน้ำลีแล้วไหลลงสู่ลำน้ำสายหลักคือแม่น้ำน่านตอนใต้ สภาพโดยทั่วไปเป็นป่าเสื่อมโทรมจากการสัมปทานทำไม้มาก่อนและการทำไร่ของราษฎรส่วนใหญ่พบตามบริเวณลำห้วย หุบเขาและสันเขา สามารถจำแนกตามชนิดพันธุ์ไม้และสภาพภูมิประเทศ ได้เป็น 2 ชนิด คือ ป่าเบญจพรรณ(Mixed Deciduous Forest) เป็นสภาพป่าที่พบส่วนใหญ่ กระจายอยู่ทั่วไปในพื้นที่ ขึ้นอยู่ในระดับความสูงตั้งแต่ 250 - 1,000 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พันธุ์ไม้ที่สำคัญได้แก่ ประดู่ กระบาก สัก ชิงชัน เก็ดดำ เก็ดแดง มะกอกเกลื้อน มะกอกป่า เป็นต้น ไม้พื้นล่าง ได้แก่ ไม้ไผ่ชนิดต่างๆ ขึ้นกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ เช่น ไผ่ไร่ ไผ่บง ไผ่ซาง และหวาย และป่าดิบแล้ง (Dry Evergreen Forest) เป็นป่าที่อยู่ในพื้นที่ค่อนข้างราบหรือตามหุบเขามีความชุ่มชื้นน้อย มักอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 300-600 เมตร และมีปริมาณน้ำฝนระหว่าง 1,000-1,500 มม. ไม้ที่สำคัญได้แก่ มะค่าโมง ยางนา แดง พยอม เป็นต้น ส่วนพื้นที่ป่าชั้นล่างจะไม่หนาแน่นและค่อนข้างโล่งเตียน

การตรวจวัดข้อมูลน้ำท่าโดยใช้ทุ่นลอย เป็นวิธีการวัดน้ำท่าอย่างง่ายและประหยัด เป็นการประมาณหรือวัดน้ำท่าแบบไม่ต่อเนื่อง มีความเหมาะสมกับการวัดปริมาณน้ำท่าในพื้นที่ต้นน้ำทั่วไปเป็นแนวทางในการประมาณค่าน้ำท่าที่พื้นที่ต้นน้ำที่ปลดปล่อยลงสู่พื้นที่ตอนล่าง

การดำเนินการคัดเลือกพื้นที่เพื่อกำหนดจุดวัดน้ำท่าครั้งนี้ พิจารณาจากการเข้าถึงพื้นที่สะดวก สามารถเข้าถึงจุดวัดน้ำท่าได้ในช่วงเวลาฝนตกหนัก ลำห้วยมีลักษณะแนวตรงไม่คดโค้งโดยด้านเหนือจุดวัดน้ำมีความยาวตรงมากกว่าห้าเท่าของความกว้างลำห้วยและส่วนด้านท้ายของจุดวัดน้ำมีความยาวตรง

มากกว่าสองเท่าของความกว้างของลำห้วย พื้นที่สองฝั่งลำห้วยหรือตลิ่งมีความมั่นคงถาวร ท้องน้ำของลำห้วยมีความราบเรียบไม่มีโขดหินใหญ่ขวางลำน้ำและไม่ได้เป็นจุดบรรจบของลำห้วยหลายสาย

การจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับเก็บข้อมูล ประกอบด้วย ไม้วัดระดับน้ำความยาว 1 เมตร ทุ่นลอยที่สามารถลอยตัวที่ผิวน้ำได้ โดยมีส่วนที่จมอยู่ในน้ำประมาณ 2 ใน 3 ส่วนของวัสดุ เพื่อให้สามารถลอยไปกับกระแสน้ำได้ดีและมีผลกระทบจากลมน้อยที่สุด ในการจัดเก็บข้อมูลครั้งนี้ใช้ทุ่นลอยลูกปิงปอง ฉีดน้ำเข้าไปข้างใน เทปวัดระยะทาง นาฬิกาจับเวลา ไม้บรรทัดยาวสำหรับวัดระดับน้ำ ตารางบันทึกข้อมูล

วิธีการจัดเก็บข้อมูลการตรวจวัดน้ำท่าโดยทุ่นลอยลูกปิงปอง โดยทำการเก็บข้อมูลทุกวัน ในเวลา 09.00 น. เริ่มจากการกำหนดจุดวัดน้ำโดยติดตั้งหลักถาวรเพื่อเป็นหมุดอ้างอิงการวัดแต่ละครั้ง ทำการวัดความกว้างของลำห้วย แบ่งท้องลำห้วยออกเป็นช่วงๆ ทำการวัดระดับความลึกของน้ำในลำห้วย ในแนวตั้งฉาก บันทึกข้อมูลให้มีหน่วยวัดเป็นเซนติเมตร ทำการคำนวณพื้นที่หน้าตัดลำห้วยโดยหลักการ คำนวณทางเลขาคณิต ดังนี้

$$\text{พื้นที่สามเหลี่ยม} = \frac{1}{2} \times \text{ระยะความกว้างลำห้วย} \times \text{ความลึกของน้ำ (หน่วย : ตารางเมตร)}$$

$$\text{พื้นที่สี่เหลี่ยมคางหมู} = \frac{1}{2} \times (\text{ผลบวกของความลึกทั้งสองแนวตั้ง}) \times \text{ระยะความกว้างลำห้วย (หน่วย : ตารางเมตร)}$$

ทำการวัดความเร็วของกระแสน้ำด้วยวิธีการใช้ทุ่นลอยลูกปิงปอง โดยกำหนดจุดปล่อยลูกปิงปองตามความกว้างของลำห้วย จำนวน 2 จุด เริ่มจับเวลาเมื่อปล่อยลูกปิงปองให้ความเร็วเคลื่อนที่เท่ากับความเร็วผิวน้ำกระทั่งลูกปิงปองลอยถึงจุดสิ้นสุดที่ระยะทาง 5 เมตร จึงหยุดการจับเวลา ทำการปล่อยทุ่นลอยลูกปิงปองจุดละ 3 ครั้ง เพื่อให้ได้ค่าความเร็วเฉลี่ย แล้วบันทึกข้อมูลเพื่อคำนวณหาความเร็วกระแสน้ำ จากสมการ

$$V = s/t \quad (\text{เมตร/วินาที})$$

$$\text{โดยที่ } V = \text{ความเร็วกระแสน้ำ} \quad (\text{หน่วย : เมตร / วินาที})$$

$$s = \text{ระยะทางตั้งแต่แนวเริ่มปล่อยถึงแนวหยุดทุ่นลอย} \quad (\text{หน่วย : เมตร})$$

$$t = \text{ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มปล่อยถึงหยุดทุ่นลอย} \quad (\text{หน่วย : วินาที})$$

จากการคำนวณหาค่าพื้นที่หน้าตัดลำห้วยและความเร็วกระแสน้ำ สามารถนำค่าทั้ง 2 มาทำการคำนวณอัตราการไหลของน้ำในลำห้วย และการคำนวณปริมาณน้ำในลำห้วยรายวันได้ โดยใช้สมการ

1.การคำนวณอัตราการไหลของน้ำในลำห้วย ด้วยสมการดังนี้

$$Q = VA$$

$$\text{โดย } Q = \text{อัตราการไหลของน้ำ} \quad (\text{หน่วย : ลบ.ม. / วินาที})$$

$$V = \text{ความเร็วกระแสน้ำเฉลี่ย} \quad (\text{หน่วย : เมตร / วินาที})$$

$$A = \text{พื้นที่หน้าตัดลำธาร} \quad (\text{หน่วย : ตร.ม.})$$

2.การคำนวณปริมาณน้ำในลำห้วยรายวัน โดยการนำค่าระยะเวลา 24 ชั่วโมง คือ 60 วินาที x 60 นาที x 24 ชั่วโมง หรือ 86,400 วินาที มาคูณกับอัตราการไหลของน้ำในลำห้วย ซึ่งมีหน่วยเป็น ลูกบาศก์เมตรต่อวินาทีมาคำนวณจะได้เป็นหน่วย ลูกบาศก์เมตรต่อวัน

5. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

เชิงปริมาณ

1. ความเร็วของกระแสในลำห้วยด้วยวิธีการใช้ทุ่นลอยหรือลูกปิงปองที่ระยะทาง 5 เมตร เฉลี่ยทั้งปี มีค่าเท่ากับ 0.115 เมตรต่อวินาที
2. อัตราการไหลของน้ำในลำห้วยเฉลี่ยทั้งปี มีค่าเท่ากับ 0.064 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที
3. ปริมาณน้ำในลำห้วยรายวัน มีค่าเท่ากับ 4,539.037 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน
4. ทราบปริมาณน้ำท่าในบริเวณลำห้วยที่ดินปลดปล่อยลงสู่ลำห้วยตอนล่างทั้งในรูปของ ปริมาณและลักษณะการไหลในรอบปีที่หน่วยจัดการต้นน้ำสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

เชิงคุณภาพ

เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการประเมินศักยภาพของพื้นที่ ปริมาณน้ำท่าที่ไหลในลำห้วยซึ่งเป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นจากพื้นที่ลุ่มน้ำ เกิดขึ้นจากการตกสะสมของฝนบนพื้นที่ต้นน้ำ ปริมาณและการกระจายของฝนที่ตกในแต่ละพื้นที่จะเป็นตัวนำเข้าน้ำให้กับพื้นที่ต้นน้ำ ประเมินการรักษาสมดุลของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมตามลักษณะพื้นที่ป่า

6. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

เพื่อเป็นข้อมูลนำไปสู่การบริหารจัดการน้ำท่า การวางแผนการใช้น้ำและเตรียมความพร้อมการเก็บกักน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ในช่วงฤดูแล้ง การใช้ประโยชน์น้ำท่าอย่างเหมาะสมและพอเพียงเกิดประโยชน์อย่างสูงสุดทั้งหน่วยงานและประชาชนที่ร่วมใช้ประโยชน์จากลำห้วย สร้างความรู้ความเข้าใจกับชุมชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำ การป้องกันและรักษาพื้นที่ป่าอนุรักษ์เดิมที่มีอยู่และฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรมให้กลับสมบูรณ์ รักษาสมดุลของระบบนิเวศป่าต้นน้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพป่าต้นน้ำ ปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการพื้นที่ป่าต้นน้ำอย่างยั่งยืน ให้คงความอุดมสมบูรณ์และมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพป่าต้นน้ำให้มีปริมาณน้ำท่าที่เพียงพอต่อการใช้ประโยชน์และเกื้อกูลต่อความเป็นอยู่ของชุมชนอย่างพอเพียง

7. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

ในการเก็บข้อมูลมีความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากปริมาณฝนที่ตก เนื่องจากจุดที่ทำการเก็บข้อมูลอยู่ในพื้นที่โล่งแจ้ง ปริมาณเมฆฝนที่ตกลงกระทบทุ่นลอยลูกปิงปองส่งผลให้ค่าความเร็วที่ได้มีความคลาดเคลื่อน การนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาพูดคุย แลกเปลี่ยนทัศนคติกับชุมชน จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาอย่างต่อเนื่อง มีความสม่ำเสมอในการสร้างความเข้าใจกับชุมชน ปรับใช้ให้สอดคล้องกับหลักการทางวิชาการ มุ่งสู่การอนุรักษ์ป่าต้นน้ำที่เอื้อประโยชน์ให้ชุมชนสามารถใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ตลอดจนการส่งเสริม

ให้คำแนะนำให้ชุมชนสามารถเล็งเห็นความสำคัญของการฟื้นฟูป่าต้นน้ำ มีแรงจูงใจและแสดงความพร้อมที่จะร่วมฟื้นฟูป่าต้นน้ำด้วยความสมัครใจ

8. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

เจ้าหน้าที่ผู้บันทึกข้อมูลมีการสับเปลี่ยนตามหน้าที่งานที่ได้รับมอบหมาย ส่งผลให้การอ่านค่าไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมถึงมีการใช้ประโยชน์จากลำห้วยของชุมชนในพื้นที่บริเวณจุดที่ทำการเก็บข้อมูล กิจกรรมของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับลำห้วย เช่น การสร้างฝายกันน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ในช่วงฤดูแล้ง ในบางจุดของลำห้วยทำลให้เกิดตะกอนกักขังในบางจุดของลำห้วย ส่งผลให้ค่าความลึกของลำห้วยมีความคลาดเคลื่อนเล็กน้อย ความเร็วกระแสน้ำมีความผันแปรตามกิจกรรมที่เกิดขึ้นในลำห้วย

9. ข้อเสนอแนะ

การวางแผนการดำเนินงานที่เป็นขั้นตอน มีการประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจกับชุมชนใน บริเวณที่จะดำเนินการเพื่อกันพื้นที่ไม่ให้มีการใช้ประโยชน์หรือมีสิ่งรบกวนจากปัจจัยภายนอก มาทำให้ผลการของเก็บข้อมูลมีความคลาดเคลื่อน รวมถึงกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้บันทึกข้อมูลที่ชัดเจนและเป็นคนคนเดียวทั้งช่วงระยะเวลาการเก็บข้อมูล เพื่อให้การตัดสินใจในการบันทึกข้อมูลไม่มีความคลาดเคลื่อนเกิดความชำนาญในการเก็บข้อมูล

10. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

11. ผู้ร่วมดำเนินการ (ถ้ามี)

- (1) สัดส่วนของผลงาน %
(2) สัดส่วนของผลงาน %
(3) สัดส่วนของผลงาน %

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) ผู้ขอประเมิน
(นางสุพรรณ ป้องศรี)
วันที่ 25 / กุมภาพันธ์ / 2568

ขอรับรองว่าสัดส่วนการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
(1)	
(2)	
(3)	

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)
(นายธิต์ทัศน์ ฉลอม)
(ตำแหน่ง) ผู้อำนวยการส่วนจัดการต้นน้ำ
วันที่ 25 2568

ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ)
(นายกรัณย์พล แสงทอง)
(ตำแหน่ง) ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๑
วันที่ ๒๕ ๒๕๖๘

ผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป

- หมายเหตุ : 1. คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อย 2 ระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวกัน ก็ให้คำรับรอง 1 ระดับได้
2. ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล คือ ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแลการปฏิบัติงาน ระดับต่ำกว่าสำนัก/กอง 1 ระดับ และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป คือ ผู้อำนวยการสำนัก/กอง/ศูนย์ หรือหัวหน้ากลุ่ม หรือรองอธิบดี หรืออธิบดี แล้วแต่กรณี
3. การเสนอผลงานให้มีความยาวไม่น้อยกว่า 5 หน้ากระดาษ A4

แบบการเสนอข้อเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน (ระดับชำนาญการ และระดับชำนาญการพิเศษ)

1. เรื่อง การกำหนดรูปแบบและแนวทางในการอนุรักษ์ พันธุ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ต้นน้ำที่เหมาะสมและสอดคล้องตามหลักวิชาการ

2. หลักการและเหตุผล

การฟื้นฟูระบบนิเวศป่าต้นน้ำ เป็นการจัดการพื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมให้มีศักยภาพในการฟื้นตัวเองได้ตามธรรมชาติ โดยการนำพันธุ์ไม้ท้องถิ่นปลูกเสริมในป่าธรรมชาติที่เสื่อมสภาพ ซึ่งการเตรียมพื้นที่ปลูกจะเน้นไปที่การป้องกันไฟเป็นหลัก มีการกำจัดวัชพืชออกเท่าที่จำเป็น ไม่มีการเก็บใบไม้เพื่อช่วยฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรมให้สมบูรณ์ได้รวดเร็วขึ้น ช่วยเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นแหล่งพืชสมุนไพรไม่ใช้สอยและแหล่งอาหารของชุมชนได้อย่างยั่งยืน การกำหนดรูปแบบและแนวทางในการอนุรักษ์พันธุ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ป่าต้นน้ำที่เหมาะสมและสอดคล้องตามหลักวิชาการของสำนักอนุรักษ์และการจัดการต้นน้ำมีหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การปลูกฟื้นฟูระบบนิเวศต้นน้ำ ดำเนินการปลูกป่าบนพื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมเพื่อคืนความอุดมสมบูรณ์เพิ่มความหลากหลายของระบบนิเวศต้นน้ำ โดยการปลูกต้นไม้ 200 ต้นต่อไร่ การปรับปรุงระบบนิเวศต้นน้ำ ดำเนินการปลูกป่าบนพื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสียหายปานกลางหรือค่อนข้างเสื่อมโทรม พื้นที่ป่าต้นน้ำเสียหายน้อยหรือมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ โดยการปลูกต้นไม้ 25 ต้นต่อไร่ การบำรุงรักษาแปลงปลูกและแปลงปรับปรุงฟื้นฟูป่าต้นน้ำ การสร้างฝายในการฟื้นฟูระบบนิเวศต้นน้ำเพื่อเก็บกักตะกอน ชะลอการไหลของน้ำ เพิ่มความชุ่มชื้นให้แก่ดินและเป็นแหล่งน้ำขนาดเล็กในพื้นที่ และการใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งจำเป็นต้องศึกษาและกำหนดรูปแบบ แนวทางให้ชัดเจนและ/หรือ ปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสม เพื่อให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่และสอดคล้องตามหลักวิชาการ ประหยัดงบประมาณ ตรวจสอบได้ บรรลุวัตถุประสงค์ของการฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำ

3. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

ในการอนุรักษ์ พันธุ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ป่าต้นน้ำที่เหมาะสมและสอดคล้องตามหลักวิชาการมีหลากหลายรูปแบบ ซึ่งการจะกำหนดใช้รูปแบบและแนวทางใดนั้น จำเป็นต้องมีการศึกษา รวบรวมข้อมูลอย่างครบถ้วนและครอบคลุมทุกด้าน ตั้งแต่ข้อมูลพื้นฐานของระบบนิเวศพื้นที่ป่าต้นน้ำ สภาพป่าปกคลุมในอดีตและปัจจุบัน ชนิดของป่า สภาพความสมบูรณ์ เสื่อมโทรมของพื้นที่ การเข้าใช้ประโยชน์ การเข้าถึงพื้นที่ป่าต้นน้ำและมีสิทธิครอบครองหรือไม่ สถานภาพตามกฎหมายของพื้นที่ป่าต้นน้ำเป็นเขตป่าอนุรักษ์ เขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตป่าชุมชนหรือเขตการปกครองที่สำคัญอื่นๆ ข้อมูลชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ข้อมูลลุ่มน้ำหลัก-ลุ่มน้ำสาขา-ลุ่มน้ำย่อย เป็นต้น ข้อมูลด้านชุมชนในพื้นที่ป่าต้นน้ำ เช่น จำนวนหมู่บ้าน จำนวนครัวเรือน การใช้ประโยชน์จากป่าต้นน้ำทั้งทางตรงและทางอ้อม การประกอบอาชีพของภายในชุมชน การนับถือศาสนาและความเชื่อของชุมชน เพื่อนำมาวิเคราะห์กำหนดรูปแบบและแนวทางในการอนุรักษ์ พันธุ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ป่าต้นน้ำที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่สอดคล้องตามหลักวิชาการ เอื้อประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมให้กับชุมชน ตลอดจนสร้างเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อการอนุรักษ์ พันธุ์ป่าต้นน้ำแก่ชุมชน โดยกำหนดความสำเร็จจากความก้าวหน้าของขั้นตอนการดำเนินงาน คือ การศึกษาและจัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับที่เกี่ยวข้อง การประชุมชี้แจง ประชาสัมพันธ์เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติ การประชุมวางแผนปฏิบัติการและมอบหมายผู้รับผิดชอบ การดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติ/แผนปฏิบัติการและติดตาม/ตรวจสอบ การประชุมรายงานความก้าวหน้า/

อุปสรรค วิเคราะห์ปัญหา/อุปสรรค นำไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน มีรูปแบบและแนวทางในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ป่าต้นน้ำที่มีความเหมาะสม

4. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

มีรูปแบบและแนวทางในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ป่าต้นน้ำที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่และสอดคล้องตามหลักวิชาการ ประหยัดงบประมาณ ตรวจสอบได้ บรรลุวัตถุประสงค์ของการฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำคือป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ลดปริมาณน้ำไหลบ่าหน้าดิน เพิ่มการซึมของน้ำผ่านผิวดิน ทำให้พื้นที่ป่าต้นน้ำได้รับความเสียหายกลับฟื้นคืนสู่สภาพสมบูรณ์และดั้งเดิมมากที่สุด กลับสู่กระบวนการจัดการโดยธรรมชาติด้วยวิธีของธรรมชาติโดยเร็วและเพื่อสามารถตอบสนองความต้องการด้านปัจจัยสี่แก่ชุมชนอย่างยั่งยืนและสมดุล ตลอดจนลดความขัดแย้งระหว่างชุมชนและเจ้าหน้าที่ในการฟื้นฟูป่าต้นน้ำที่ดำเนินการตามหลักวิชาการและภูมิปัญญาชุมชน

5. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ระดับความสำเร็จของการกำหนดรูปแบบและแนวทางในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ต้นน้ำที่เหมาะสมและสอดคล้องตามหลักวิชาการ โดยกำหนดความสำเร็จจากความก้าวหน้าของขั้นตอนการดำเนินงาน คือ 1.การศึกษาและจัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับที่เกี่ยวข้อง 2.การประชุมชี้แจง ประชาสัมพันธ์เพื่อกำหนดแนวทาง/วางแผนปฏิบัติการและมอบหมายผู้รับผิดชอบ 3.การดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติ/แผนปฏิบัติการและติดตาม/ตรวจสอบ 4.การประชุมรายงานความก้าวหน้า/อุปสรรค วิเคราะห์ปัญหา/อุปสรรค นำไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน 5.มีรูปแบบและแนวทางในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ป่าต้นน้ำที่มีความเหมาะสม

(ลงชื่อ)

(นางสุพรรณิ ป่องศรี)

วันที่ 25 / กุมภาพันธ์ / 2568

ผู้ขอประเมิน